

DÍTĚ V OHROŽENÍ

Rady a tipy, jak při distanční výuce poznat dítě v nouzi, jak mu pomoci a podpořit jej

Distanční výuka a další omezení spojená s pandemií COVID-19 působí některým dětem závažné problémy. Mezi ty nejohroženější patří zejména děti s psychickými obtížemi, děti se závažnějšími speciálními vzdělávacími potřebami a děti, které obecně nemají bezpečné rodinné prostředí. Právě jim je třeba věnovat zvýšenou pozornost a zajistit jim podporu. V Česku je přibližně 10 % dětí ohrožených aktuální situací, ale procento dětí, které nutně potřebují podporu a pomoc je reálně vyšší a bude dále narůstat. Pravděpodobně se bude v běžné třídě jednat o minimálně dvě až tři děti na průměrně naplněnou třídu. **Při identifikaci a hledání nejvhodnější podpory je užitečné spolupracovat s poskytovateli sociálních služeb zaměřených na děti, mladistvé a na jejich rodiny, případně i s OSPOD a vycházet z již zpracovaných doporučení, nástrojů a metodik.**

Co může dítě zažívat?

V souvislosti s pandemií se mohou u dětí objevovat **pocity bezmoci, úzkosti či bezvýchodnosti**, které mohou vyústit až do značných psychických obtíží. Zároveň je možné, že se dramaticky změní ekonomická situace rodin některých žáků. Rodiče mohou trávit více času prací anebo řešit **existenční problémy**. V takové situaci mohou být některé nároky online výuky přetěžující jak pro dítě, tak pro celou rodinu. **A dlouhodobá zátěž a izolace vážně poškozují rodinné vztahy.** Psychické zdraví dětí může také negativně ovlivňovat onemocnění nebo úmrtí někoho blízkého.

Proto je nutné, abychom v těchto dnech byli více než kdy jindy vnímaví k projevům, které mohou naznačovat, že dítěti distanční vzdělávání nesvědčí, je vystaveno psychické zátěži, násilí, zanedbávání, sexuálnímu obtěžování, ale i jiným zátěžovým situacím. A v případě, že takové signály identifikujeme, měli bychom jednat.

Varovné signály aneb jak poznat, že může být dítě ohroženo

- **Není v kontaktu** se školou déle než jeden týden
- Pravidelně se **nezapojuje** do online výuky
- **Neodevzdává** zadané úkoly
- Zhoršuje se jeho **prospěch**
- Zhoršuje se jeho **chování** (nepozornost, nízká motivace, zamlklost, agrese, opozice...)
- Často vyžaduje **nadměrnou pozornost** dospělé osoby
- **Reaguje neadekvátně** na běžné podněty (pláč, agrese, dráždivost)
- Často si svévolně **vypíná video/mikrofon**
- Často projevuje **smutek, lítost, obavy**
- Ztrácí **zájem o vzdělávání**
- Nemá dostatečnou **podporu nebo dohled rodiny** adekvátní věku
- Často je nuceno převzít odpovědnost za **péči o sourozence**, která neodpovídá jeho věku
- Zájem o výuku a **aktivní zapojení** při online vzdělávání klesá dva a více týdnů v kuse
- Projevuje **úzkostné reakce** i v přítomnosti dalších osob
- Zvyšuje se **nezájem o sociální interakci** se spolužáky nebo učitelem
- Dává najevo, že je „špatné“ nebo že **zná určité tajemství**
- Má časté **fyzické obtíže** (např. bolesti břicha, hlavy, zvracení, nechutenství...)
- Projevuje **sexuální chování**, které není přiměřené jeho věku

Co můžete pro takové dítě udělat?

- Nabídnout **individuální** online podporu **školního psychologa**
- Zajistit individuální nebo **skupinovou vzdělávací podporu** ve spolupráci se školním speciálním pedagogem, asistentem pedagoga, studentem pedagogické fakulty či dobrovolníky
- **Navštívit žáka** nebo zprostředkovat pravidelné docházení např. asistenta pedagoga do rodiny
- Nabídnout podporu „**jeden na jednoho**“ **prezenční formou** ve škole
- V online výuce se pravidelně věnovat nácviku **sebergulačních a relaxačních technik**
- Pravidelně do online výuky zařazovat **informace o rozpoznávání a zvládání krizových situací** včetně poskytnutí informací o linkách důvěry a dalších formách pomoci
- Zařadit online **komunitní kruhy**
- Realizovat pravidelná individuální nebo skupinová **setkávání dětí se školním psychologem, výchovným poradcem nebo metodikem prevence**
- Nabídnout rodičům pravidelné **konzultace s učiteli i školními poradenskými pracovníky**
- Předem si v bezpečném čase a prostoru se všemi dětmi **dohodnout a procvičit signál**, když jsou v ohrožení fyzického nebo psychického zdraví (soukromá zpráva učiteli ve výuce, speciální emotikon, „tajná“ věta)
- **Konzultovat své podezření** s pracovníkem Linky bezpečí
- Oslovit dítě napřímo a navrhnout mu různé formy pomoci včetně **zprostředkování kontaktu**
- Pokud není dítě ohroženo přímo ze strany rodiny, pak **navázat komunikaci i s rodiči a zprostředkovat kontakt** na podpůrné služby
- Propojit dítě/rodinu s **nízkoprahovým zařízením, neziskovými organizacemi či terapeutickými službami**
- Při podezření na poškozování zájmu dítěte **kontaktovat místně příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí obce s rozšířenou působností**, a to ihned po zjištění skutečností, které tomu nasvědčují.

Užitečné odkazy:

[Krizové linky a kontakty pomoci](#)

[Podpora při práci s dětmi s náročným chováním](#)

[Infografiky ČOSIV k traumatu](#)

[Infografika ČOSIV k chování](#)

[Metodika identifikace sociálního znevýhodnění](#)

[Nabídka doučování studenty pedagogických fakult](#)

[Infografiky Nevypuť Duši](#)

[Poradna Vigvam pomáhající dětem a rodinám překonat úmrtí blízké osoby](#)

[Web o duševním zdraví NÚDZ](#)